

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Vadsbogymnasiet

Läsåret 2018-2019

Antagen
Mariestad
2018-11-07

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	3
1.2. Ansvar.....	3
2. Enhetens mål	4
2.1. Främjande arbete	4
2.2. Förebyggande arbete – identifierade behov	5
3. Förankring av planen.....	7
3.1. Elevers delaktighet	7
3.2. Vårdnadshavares delaktighet	7
3.3. Personalens delaktighet	7
4. Utvärdering, kartläggning och analys.....	7
4.1. Utvärdering av föregående läsårs plan	7
4.2. Kartläggning	8
4.3. Analys	8
5. Rutiner/åtgärder vid akuta situationer	8
5.1. Handlingsplan vid kränkande behandling	9
6. Referenser	11
7. Bilagor	12
7.1. Bilaga 1 – Definitioner	12
7.2. Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument	14
7.3. Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet	15

1. Inledning

Alla skolor i Sverige är enligt skollagen skyldiga att upprätta en plan mot kränkande behandling och enligt diskrimineringslagen är alla skolor dessutom skyldiga att upprätta en likabehandlingsplan. Vi har valt att sammanföra dessa planer i en plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom skolan. I detta dokument har vi sammanställt det gemensamma arbetet för Vadsbogymnasiet i stort. Det finns dessutom planer på respektive program som utgår från programmets behov, vilka har identifierats i det systematiska kvalitetsarbetet. På avdelningen finns även Gymnasiesärskolan och Vuxenutbildningen, vilka båda har egna planer.

I planen ska det finnas mål för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn och elever medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Planen ska vara känd hos alla i verksamheten och hos vårdnadshavare.

1.1. Syfte

Planen mot diskriminering och kränkande behandling är till för att främja trygghet, trivsel och goda relationer. Den bygger på skollagen, diskrimineringslagen och elevers rätt till delaktighet. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta för elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa elevers rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder och bristande tillgänglighet.

1.2. Ansvar

Vid Vadsbogymnasiet ansvarar rektor för upprättande av plan mot diskriminering och kränkande behandling. Framtagande av diskussionsunderlag för plan, sker tillsammans med arbetsgrupp med representanter från de olika rektorsområdena, elevhälsan och

elevrepresentanter. Därefter ges all personal och alla elever möjlighet att inkomma med synpunkter innan planen fastställs i elevråd och i samverkan.

2. Enhetens mål

2.1. Främjande arbete

Utifrån föregående läsårs kvalitetsarbete har vi satt upp följande mål för läsåret 2018-2019:

- Stärka trygghet och studiero och därigenom också trivseln och tryggheten på skolan.
- Främja närvaron för att få våra elever att lyckas ännu bättre och öka deras lärande.

Arbetet ska ske kontinuerligt och stå på alla agendor med utgångspunkten att vår skola ska vara fri från diskriminering och kränkningar, där varje individ känner sig trygg, respekterad och uppmärksam. Ingen ska behöva känna sig kränkt, inte heller trakasserad eller diskriminerad på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller på grund av bristande tillgänglighet. Den enskilde individen har vidare ansvar för sin egen och gruppens utveckling och inläring.

Elevenkäten 2017-2018 i åk 2 visar att 96 % av våra elever känner sig trygga i skolan. Målet är att 100% av våra elever ska känna sig trygga.

Analysen från föregående år visar att samtliga program har ett fortsatt behov av att utveckla arbetet med aktiviteter för att säkerställa att eleverna kommer bra in i klasserna och på programmen. Övergripande relationsskapande med elever från andra program är också viktiga för att skapa respekt och förståelse för olikheter. Genomförandet sker utifrån programmets individuella karaktär och ansvaret ligger på såväl undervisande lärare som programarbetslagen. Förutom att det ska genomsyra verksamheten generellt ska mentorer arbeta främjande på mentorstiderna.

Programrektorerna följer kontinuerligt upp och utvärderar det främjande arbetet gällande målen för läsåret på programarbetslagsträffar och i kvalitetsverktyget. Arbetet analyseras och sammanställs i slutet av läsåret.

Elevers delaktighet

För att främja trivsel och goda relationer finns Vadsbos Änglar. Dessa elever är representanter för elevperspektivet på trygghets- och trivselfrågor i skolan. Deras uppdrag är att sprida kunskap och engagemang bland eleverna. Tillsammans med elevrådet och elevskyddsombuden arbetar de även med elevernas arbetsmiljö på Vadsbogymnasiet.

Områden som berörs av deras insats är kränkande behandling, samt diskrimineringsgrunderna: kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder och bristande tillgänglighet.

Målet är att varje klass ska utse representanter till Vadsbos Änglar. Uppföljning sker vid utvärdering i Vadsbos Änglar våren 2019.

Nominering av trivselombud sker vid höstterminens klassråd. Eleverna får motivera sina nomineringar anonymt där ansvarig mentor sammanställer nomineringslapparna. Ansvarig mentor frågar de utvalda eleverna enskilt och meddelar valet i klassen.

För de elever som ytterligare vill engagera sig finns Vadsbos Änglars styrelse. Gruppen förnyas delvis varje år och informerar klasserna via trivselombuden om sin verksamhet.

Ansvarig för Vadsbos Änglar är rektor och elevhälsan vid skolan stöder verksamheten aktivt.

Samtliga klasser ska ha valt representanter till Vadsbos Änglar vid det första klassrådet för läsåret.

2.2 Förebyggande arbete

- Stärka trygghet och studiero och därigenom också trivselen och tryggheten på skolan.
- Främja närvaron för att få våra elever att lyckas ännu bättre och öka deras lärande.

Att aktivt arbeta mot kränkningar och diskriminering genom att arbeta med HBTQ-frågor, anordna kultur dagar för att stärka mångfalden på skolan, sätta

fokus på arbetet med mänskliga rättigheter och skapa mötesplatser och programöverskridande arbete.

Ansvarig för att arbetet prioriteras är rektor och uppföljning samt utvärdering sker kontinuerligt i olika sammanhang med elever och medarbetare under läsåret och analyseras och sammanställs i slutet av läsåret.

Ökat inflytande och delaktighet

För att öka elevernas inflytande och delaktighet i skolvardagen genomför vi fortlöpande elevråd, programråd och klassråd. Även elevhälsosamtal, utvecklingssamtal och övriga samtal med elevhälsa är viktiga inslag för att kunna utöva delaktighet och inflytande.

Målet är att höja upplevd möjlighet till inflytande och delaktighet. Uppföljning sker via elevenkät i åk 2 och i elevutvärderingar på programmen och i kurserna.

Skolan ska skapa ett aktivt elevråd som syns och som får möjlighet att driva frågor. Det är vidare viktigt att det har konkreta frågor att arbeta med. Rektor ansvarar för att kalla elevrådet.

Programrektorerna ansvarar för att skapa en återkoppling mellan elevråd, klassråd, programråd och lokalt programråd (yrkesråd).

Analysen från 2017- 2018 års elevenkät visar att det finns fortsatt anledning att arbeta vidare med elevers inflytande och delaktighet på skolan.

Rektor och programrektorer är ansvariga för att arbetet sker, utvärderas och analyseras kontinuerligt under läsåret och vid läsårsslut.

Diskriminering

Målet är att ingen elev ska bli diskriminerad i skolan utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder eller bristande tillgänglighet.

Diskussioner om trivsel, trygghet och studiero ska återkommande ske på APT, PALT, klassråd/ mentorstid, programråd och elevråd. Diskussionerna utgår från diskrimineringsgrunderna vilka ska tydliggöras.

Sammanställningen från 2017-2018 visar att vi i verksamheten inte haft något fall av anmäld diskriminering. Antingen har vi kommit långt i det förebyggande och främjande arbetet eller så har vi inte lyckats identifiera diskriminering. Vi dras slutsatsen att vi måste få en samsyn kring begreppen konflikt, trakasseri, kränkning och diskriminering både hos elever och personal.

Rektor och programrektorer är ansvariga för att sätta igång arbetet med att tolka begreppen och få en samsyn på skolan. Arbetet utvärderas, sammanställs och analyseras kontinuerligt och i slutet av läsåret.

3. Förankring av planen

3.1. Elevers delaktighet

Planen diskuteras under klassråd på höstterminen. Vid klassråd poängteras särskilt den enskilde elevens ansvar att vidarebefordra kännedom om trakasserier och kränkande behandling eller tecken på dessa, till mentor, elevhälsa eller annan personal som i sin tur anmäler till ansvarig rektor. Under utvecklingssamtal tar mentor upp frågor om trivsel och trygghet i skolan.

3.2. Vårdnadshavares delaktighet

Planen presenteras av respektive programrektor i åk 1 vid föräldramöten under höstterminen. I informationshäftet som delas ut till elever vid höstterminsstarten i åk 1 ges en hänvisning till planen och att planen publiceras på Vadsbogymnasiets hemsida.

3.3. Personalens delaktighet

Planen diskuteras på arbetsplatsträff. Planen mot diskriminering och kränkande behandling ska diskuteras i programarbetslagen under höstterminen.

4. Utvärdering, kartläggning och analys

4.1. Utvärdering av föregående läsårs plan mot diskriminering och kränkande behandling

Genomförs av respektive programrektorsområde för läsåret 2017-2018. Framåt utvärderas detta läsårs plan i slutet av VT 2019 med såväl elever som personal.

4.2. Kartläggning

Den kommunala elevenkäten som genomfördes i årskurs 2 i december 2017 utgör kartläggningen av elevers upplevelser vid Vadsbogymnasiet.

4.3. Analys

Elevenkäten visade att elever på Vadsbogymnasiet känner sig trygga (96 %) och har en bra studiemiljö. De har en god relation till sin mentor och upplever att elever visar varandra respekt. Vid i stort sett samtliga program genomförs aktiviteter för att lägga grund för ett gott samarbetsklimat. Skolan har en inkluderande hållning och upplevelsen är att flertalet elever är socialt trygga både på individ- och gruppnivå.

Antal kränkningar har minskat på skolan jämfört med föregående läsår och analysen är att vi antingen har blivit bättre på att främja och förebygga arbetet eller att vi är dåliga på att upptäcka kränkningar och diskrimineringar. Vi behöver hitta verktyg för att kunna analysera detta på ett bättre sätt.

Inflytande och delaktighet

De formella kanalerna för inflytande som klassråd, programråd och elevfullmäktige upplevs ibland som mindre betydelsefulla. Majoriteten av eleverna i årskurs 2 svarade att de upplever att lärarna lyssnar på elevernas åsikter. Ibland är det svårt att tydliggöra hur elevers synpunkter tas tillvara. Ofta beror det på att det tar lång tid innan synpunkterna kan åtgärdas. När det gäller elevrådets funktion behöver skolledningen bli mer tydlig med att skilja mellan synpunkter som rör praktiska frågor (lokaler, möblemang, skolmat) som ofta tar lång tid att åtgärda och pedagogiska frågor som snabbare kan leda till faktiska förändringar. Generellt gäller att det behövs en tydlig feedback från de större gemensamma mötesplatserna (klassråd, programråd, elevråd, kostråd).

5. Rutiner/åtgärder vid akuta situationer

5.1. Handlingsplan vid kränkande behandling

Elev som utsätts för trakasserier eller kränkande behandling av annan elev eller elev som har kännedom om detta, kan vända sig till mentor, undervisande lärare, programrektor, rektor och elevhälsans personal. Alla som arbetar på skolan och som uppmärksammar trakasserier eller kränkande behandling har ett ansvar.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever:

1. Samtal med den som blivit utsatt. Ansvarig är elevens mentor i samarbete med elevhälsan.
2. Samtal med andra som sett eller vet något. Ansvarig är elevens mentor i samarbete med elevhälsan.
3. Samtal med den/de som utfört handlingen. Ansvarig är elevernas mentorer i samarbete med elevhälsan.
4. Vårdnadshavare till inblandade elever informeras skyndsamt av elevens mentor.
5. Samtalen dokumenteras på blankett: *Anmälan till rektor/förskolechef*, som finns på skolans/kommunens intranät. Ansvarig är elevens mentor.
6. Blanketten lämnas till programrektor och ansvarig är elevens mentor.
7. Programrektor utreder ärendet i samarbete med berörd personal och följer mallen *Utredning vid kränkande behandling* som finns på skolans/kommunens intranät. Denna kontakt tas av ansvarig programrektor.
8. Programrektor anmäler händelsen till huvudmannen via blanketten *Rapport till huvudmannen vid diskriminering och/kränkande behandling*.
9. Återkoppling sker till samtliga berörda. Ansvarig är programrektor.

Programrektor analyserar i samarbete med berörd personal utifrån utredningens resultat vilka åtgärder som behöver vidtas för att förhindra fortsatta kränkningar och upprättar ett åtgärdsprogram. Rektor vidtar i förekommande fall disciplinära åtgärder mot den elev som kränkt annan elev, i enlighet med Gymnasieförordningen 6 kap 22-25 §. Rektor följer upp och analyserar resultatet av genomförda åtgärder. Vid behov sker möte med berörda parter, elever, vårdnadshavare och personal om ytterligare åtgärder utifrån analys skall vidtas.

Misstänkt brott anmäls till sociala myndigheter och/eller polis.

5.1.1 Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

När elev utsätts för kränkande behandling av en vuxen vid skolan har rektor ansvar för att lämpliga åtgärder vidtas. Anmälan sker till rektor/programrektor som arbetar enligt följande:

1. Kontakt och samtal med den utsatte och dennes vårdnadshavare där fakta samlas in. Kurator ska delta och stötta berörd elev.
2. Programrektor kontaktar inblandad/inblandade vuxna.
3. Programrektor informerar huvudmannen.
4. Vid varje enskilt fall bör en bedömning göras av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till andra myndigheter bör göras.
5. Programrektor upprättar åtgärdsplan.

När arbetet på enheten inte räcker eller om verksamheten inte själva förfogar över den nödvändiga kompetensen för att klara upp en situation tas hjälp utifrån. Misstänkt brott anmäls till sociala myndigheter och/eller polis.

Ansvarig är programrektor.

6. Referenser

- Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling – allmänna råd (Skolverket)
- Lika rättigheter i förskolan – handledning (Diskrimineringsombudsmannen)
- Lika rättigheter i skolan – handledning (Diskrimineringsombudsmannen)
- Skollagen (2010:800)
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Socialtjänstlagen
- FN:s barnkonvention

7. Bilagor

7.1. Bilaga 1 – Definitioner

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar. Det gemensamma för trakasserier är att de gör

att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

7.2. Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

Förbud mot kränkande behandling

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Diskrimineringsombudsmannen ska utöva tillsyn över att lagen följs. Lagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa”.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/ rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld. Se även sektor utbildnings *Rutin vid hot och våld.*

Arbetsmiljölagen (AML)

AML gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

7.3. Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling.

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa skola.